

İZ BIRAKAN HATIRALAR - 22-

KİTAPLARIN YAZILMA HİKÂYESİ VE HATIRALARI

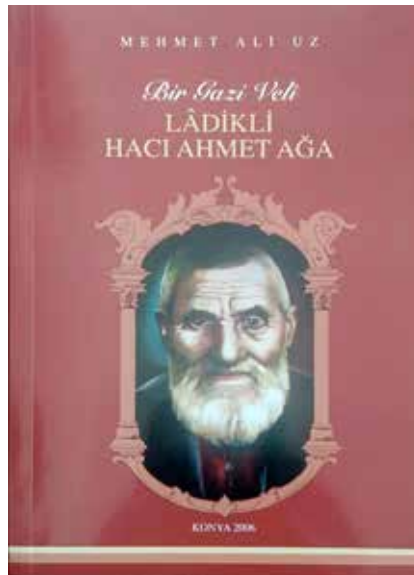
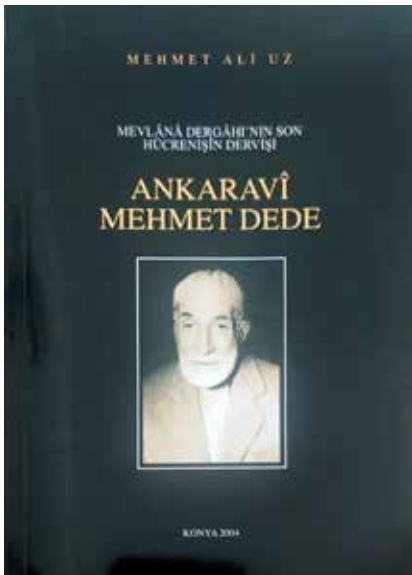
Kitaplar durup dururken yazılmıyor. Her birinin yazılma sebepleri var. Bazıları duyulan ihtiyaçtan, bazıları bir vesile ile bazıları da yapılan araştırmalar sırasında ortaya çıkıyor. Yazdığım onlarca kitaptan bazılarının nasıl yazıldığını anlatmak isterim.

**Dr. Mehmet
Ali Uz**

Bunların bilinmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Yukarıda bir münasebetle Akademik Sayfalar'ın, Konya Âlimleri ve Velileri ile Lâdikli Ahmet Ağa kitaplarımın nasıl yazıldığını anlatmıştım. Bunları anlatmayacağım. Bunlar dışında bazı çalışmalarım

Murtaza Efendi'nin İnce Minareli Medrese Müderrisliği ile ilgili Berat-ı Âlişân sureti.

bahsetmek isterim.

Konya'dan Hicaza Uzanan Acıklı Bir Hayatın Hikâyesi MURTAZA EFENDİ Kitabı Nasıl Yazıldı.

Konya Âlimleri ve Velileri'ni yazdığım sırada Murtaza Efendi (Saçlı Hoca) ile ilgili yeterli bir bilgi mevcut değildi. Anlatılanlara göre halk arasında o, tay-yi mekân eden bir meczup olarak biliniyor ve bazı menkıbeleri anlatılıyordu. Biz de onun hakkın-

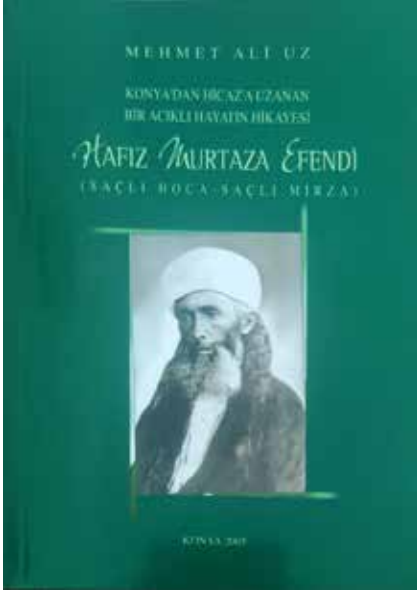
da böyle kısa bir malumat vermiştik. Benim yazdıklarımı birileri kızına göstermiş. Kızı, küçük damadımın halası ile bana görüşmemiz için bir haber göndermişti. O zamanlar çeşitli meşgaleler yüzünden gidip bu hanımla görüşmem mümkün olmadı. Belki aradan bir yıldan fazla zaman geçti.

Bir gün damadımın halası ile birlikte Saçlı Hoca'nın kızını ziyarete gittik. O gün kızı bana babası ile ilgili bir torba dolusu evrak getirdi. Burada neler yoktu ki. Murtaza Efendi iyi bir tahsil görmüş, sağlam bir hafızlığı var. Osmanlı Dönemi'nin sonlarına doğru İnce Minareli Medrese'ye de müderris tayin edilmiş. Evraklar içerisinde bunun belgesi de vardı.

Murtaza Efendi Cumhuriyet Dönemi'nde uzun yıllar Kadınhanı civarında öğretmenlik de yapmış. Daha sonra Konya'ya gelip meczubane bir hayat yaşama-ya başlamış.

Onun, Kapı Camii imamı Hacı Haydar Efendi ile birlikte bir gece de nasıl Kur'an-ı Kerim'i okuyup tamamladıkları hikâyesini anlatmadan geçemeyeceğim.

Hacı Haydar Efendi teravihte hatmi ramazanın 27. gecesi tamamlarmış. Böyle bir gün Murtaza Efendi Hacı Haydar Efendi'ye: "Bu kalan iki günde bir gün sen, bir gün de ben bir gecede Kur'an-ı hatmedelim. Bakalım hangimiz daha önce bitirecek" diye bir teklifte bulunmuş. Hacı Haydar Efendi de bu teklifi kabul etmiş. Bu yarışmayı Taş Cami'de

Murtaza Efendi'nin kızı ve torunları

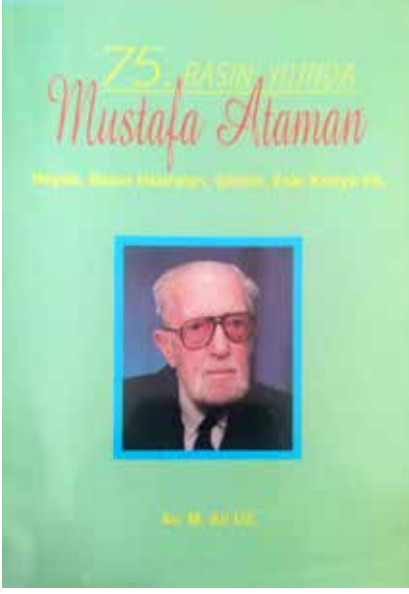
yaparlar. İlk namazı Hacı Haydar Efendi'nin teklifi üzerine Murtaza Efendi kıldırır. Murtaza Efendi sahura kadar Kur'an'ı bitirmeye yaklaşır. Bir iki cüz kalır. Hacı Haydar Efendi: "Benim Kapı Cami'nde hatimle kıldırdığım sabah namazım var, gitmem lazım" der. Hatim böylece tamamlanamamış olur. Ertesi günü de imamete Hacı Haydar Efendi geçer. Haydar Efendi sahura kadar hatmini bitirir. Bunun üzerine Murtaza Efendi: "Ben hıfzımı çok güçlü zannedirdim. Senin hafızlığın benden daha sağlamış ver elini öpeyim" der. Hacı Haydar Efendi elini vermez, iki veli kucaklaşırlar. Bu olayı sınıf arkadaşım Hacı Haydar Efendi'nin torunu Kâmil Ulukapı'dan dinlemiştim.

Tek Parti Döneminin baskıları yüzünden 1940'lı yıllara doğru Konya'dan Hicaz'a bazı hicretler olur. Bu arada hicaza gidenlerden birisi de Murtaza Efendi'dir. Küçük kızı Konya'da kalır. Ona akrabaları sahip çıkar, evlendirir-

ler. Murtaza Efendi yıllarca Medine'de kalır. Oradan hacca gelen Konyalılarla kızına mektuplar gönderir. Kızı bu mektuplar dâhil hiçbir belgeyi kaybetmez. Onun yazdığı mektuplar hep Osmanlı Türkçesiyledir.

Murtaza Efendi bir yandan vatan, bir yandan da kızının hasreti ile yanıp tutuşmaya başlar. Sonunda Konya'ya dönmeye karar verir. Kızına gönderdiği son mektubunun altına yazdığı: "Zavallı Saçlı" ifadeleri yürek yakıcıdır. Ancak Murtaza Efendi, Konya'ya gelemeden Medine'de vefat eder.

Evrakları topladım, sıraya koydum ve böylece Murtaza Efendi'nin gerçek hayatı ortaya çıkmış oldu. Kitabı bastırıldı. Kızı babası ile ilgili bu kitabı eşine, dostuna ve tanıdıklarına dağıttı. İşte yürek yakan bir kitabın hikâyesi böyle... Sonra da kızı vefat etti. Allah hepsine rahmeti ile muamele etsin.

75. Basın Yılında Mustafa Ataman

Rahmetli Mustafa ağabey velût bir yazardı. Uzun yıllar hem Konya gazetelerinde, müstear bir isimle de Konya dışında bir gazeteye yazı yazdı. Konya'daki yazarların en yaşlısı idi. Yazı yazmaya vefatına yakın günlere kadar devam etti. Son yıllarında yazılarını bana gönderir, ben onları düzeltir sonra neşrederdim.

Aynı zamanda da Mustafa ağabey iyi bir şairdi. Şiirlerini **Savtî** mahlasıyla yazardı. İkinci hanımı da vefat ettikten sonra şiir, onun sığınacağı bir liman gibi oldu. Çok güzel şiirler yazdı. Yaşı sebebi ile ona: “Şeyhülmu-harririn” unvanı verildi. Mustafa Bey Konya basın tarihini ve eski Konya'yı çok iyi bilirdi. Çok dürüst bir insan olan Mustafa Bey, doğru düşünür, düşündüklerini de söylemekten çekinmezdi.

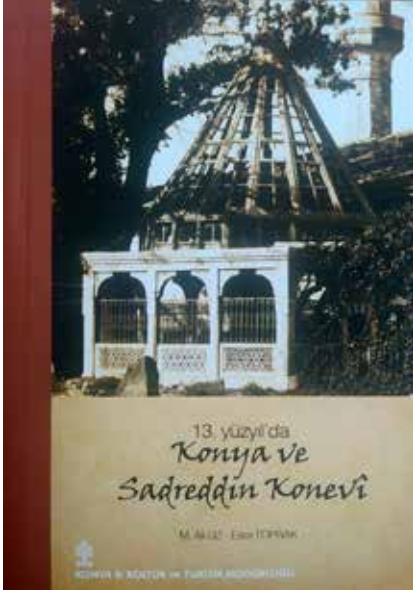
75. basın yılında onun ile ilgili bir kitap hazırlamanın münasip

olacağını düşündüm. Sağ iken hayatı kitaplaştırılan tek basın mensubu idi. Basın camiasında büyük ilgi gördü. Kendisi de bundan çok memnun kaldı. Bir gün onun: “Bana Konya'yı bağışlasalar bu kitap kadar beni mutlu etmezdi” dediğini hatırlarım. Benim biyografik eserlere yönelmemdeki sebeplerden birisi de onun bu memnuniyeti olmuştur. Saim Sakaoglu Hoca ile onun bütün şiirlerinin de yer aldığı bu kitabın ikinci bir baskısı düşünce-sini maalesef gerçekleştiremedik.

Mustafa ağabey, beni günlük yazı yazmaya teşvik etmiş, benim gazetelerde günlük yazı yazmam böylelikle başlamıştı. Benim onu çok sevdiğim gibi o da beni çok sevdi. Bir süre onu ziyarette geciksem, komşusu rahmetli Recep Hicranlı ile: “Mehmet Ali Bey şu kadar zamandır ziyaretime gelmiyor, ona küstüm” diye haber gönderirdi. Hemen ziyaret ettiğimde de küslüğünden, kırgınlığından eser kalmazdı. Ayrılırken dua talebinde bulunduğumda: “Dualarımda çocuklarımdan seni hiç ayırmam” cevabını verirdi. Mustafa ağabeyi her zaman rahmet ile anarım. Yüce Mevla ona merhameti ile muamele etsin.

13. Yüzyıl'da Konya ve Sadreddin Konevî

Sadreddin Konevî sadece Konya'da değil Anadolu'da nadir yetişen ilim adamlarından birisidir. Hz. Mevlâna, eserlerini hem avam hem de havas için yazarken

Sadreddin Konevî eserlerini sadece havas için yazmıştır. Onun eserlerini biraz anlamak için bile defalarca okumak gerekir. Dolayısıyla Konevî'yi ve eserlerini anlamak son derece zordur.

Ekrem Demirli Bey'den Allah razı olsun onun pek çok eserini Türkçeye çevirdi. Konevî ile ilgili müstakil bazı kitaplarda yazıldı. Fakat Sadreddin Konevî ile ilgili halkın anlayacağı dil ve üslupta kitaplara büyük ihtiyaç vardı. Çalışma bu düşünce ile ele alındı. Kitap, çalışmanın yazılmasında yardımını geçen Esra Toprak Hanım ile birlikte İl Kültür Müdürlüğü tarafından basıldı.

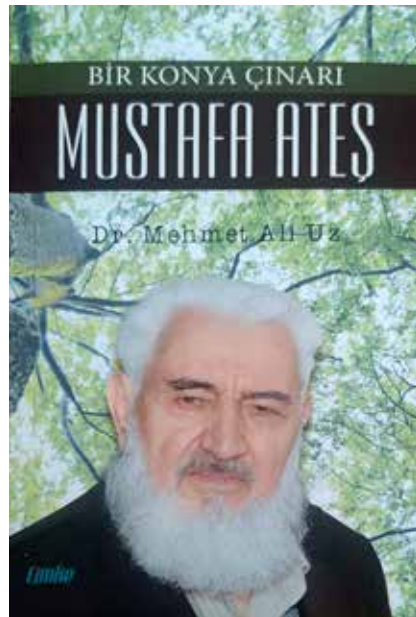
Kitap basıldıktan sonra kitaptan ve tasavvuftan anlayan kitabı verdiğim arkadaşlardan birisi kitap için: "Bu kitap bir eser değil, şaheser bir eser olmuş" demişti. Bu arada bir de Nevşehir'den Konya'ya göreve gelen bir müfettiş de: "Konevî ile ilgili kitabınızı bir yerde gördüm. Çok akıcı bir üslupla yazılmış, çok be-

ğendim" demişti. Bunlardan çok mutlu olmuşum.

Zaman zaman: "Acaba yazdıklarımız okunuyor mu diye" endişe ettiğimiz olur. Kitaplar tenkit edilse bile okuyucular kitapla ilgili düşüncelerini, yazarlara ulaşıp ifade etmelerinde büyük fayda vardır. Şimdi bu kitabın birinci baskısı tükendi. İkinci baskısının yapılması gerekir.

Bir Konya Çınarı Mustafa Ateş

Ben Akademik Sayfalar'da seksen yaşını aşmış Konyalıların hayatlarını ve Konya ile ilgili hatıralarını yazıyordum. Sınıf arkadaşlarım Ahmet Baltacı ile Mustafa Ateş seksenini aşmış hatta Mustafa Ateş doksan yaşına yaklaşmıştı. Her ikisi de Diyanet teşkilatında çok önemli görevlerde bulunmuşlardı. Her ikisinin de bu seri içerisinde yer almalarını arzu ediyordum. Onlara bu arzumu ilettim. Önce cevap Mustafa

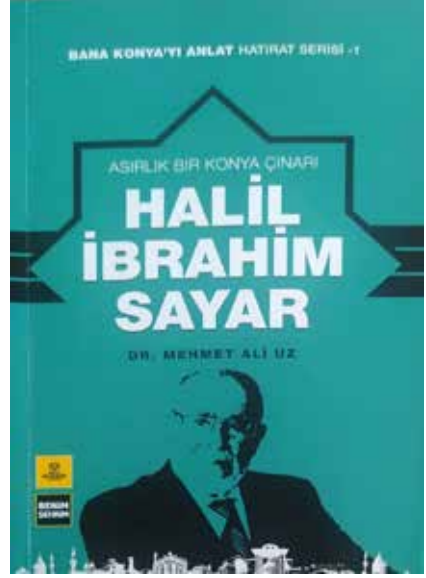

Ateş Bey'den geldi. Hayatını, hatıralarını ve hakkında söylenenleri topladık. Bu çalışmada Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Osman Bey'in büyük yardımı oldu. Kitap oldukça hacimli 356 sayfa olarak neşredildi. Böyle kitapların neşrinin çok faydalı olacağını ümit ediyorum. Maalesef pek çok hatırat kitap boyutuna ulaşmadığı için bastırılmıyor.

Sonra Ahmet Baltacı Bey de hayat ve hatıratının kitaplaşmasını arzu etti. Çalışmalara başladık bir bölümü Akademik Sayfalar'da neşredildi. Kitabın tamamlanması Covit 19 Salgını dolayısıyla yarım kaldı.

Asırlık Bir Konya Çınarı Halil İbrahim Sayar

Halil İbrahim Bey bizim kırk yıllık mahalle komşumuzdu. Sonra merhum Dr. Nuri Ahmet Sezer Bey'le dünür oldular. Oğlu hattat Hüseyin Öksüz'ün kızı ile evlendi. Ahmet Bey benim Konya çınarları ile yaptığım röportajları biliyordu. Bir gün bana: "Halil İbrahim Bey'le de bir röportaj yapalım. Bu bir kitap boyutunda olabilir. Sonra bunu birlikte bir kitap hâline getirelim" teklifinde bulunmuştu. O dönem Konya Ansiklopedisi'nin neşredildiği yıllardı. Yıllarca birlikte Halil İbrahim Bey'in iş yerine gidip hatıralarını zapt ediyorduk. Bazen de Ahmet Bey kendisi gidiyordu. Bu uzun süre devam etti. Bu arada Nuri Ahmet Bey rahatsızlandı. Sonunda da vefat etti. Böylece çalışmaya ara verilmiş oldu. Yeni-

den çalışmaya başladığımda çocukları bilgisayar çöktüğü için yazılanları bana veremediler. Ben elimde bulunanları bir araya getirdikten sonra tekrar çalışmalara başladık. Zaman zaman da ara verdiğimiz oluyordu. Sonunda yeğeni Nusret Bey'in yardımı ile kitap tamamlandı.

Biz kitabı kendimiz bastırcağıktık. Bu sırada Büyükşehir Belediye Başkanlığı: "Bana Konya'yı Anlat" serisi ile ilgili bir çalışma başlatmıştı. Bizim bu çalışmamız seriye uygun düşüyordu. Değerli dostum Hasan Yaşar Bey: "Bu kitabı biz serinin ilk kitabı olarak bastıralım" teklifinde bulundu. Kabul ettik. Kitap defalarca gözden geçirildi ve neticede serinin ilk kitabı olarak neşredildi. Bu kitabın yazılma hikâyesi de böyle oldu. Şimdi bu seri başka çalışmalarla devam ediyor. Bunun Konya için hayırlı bir çalışma olacağını düşünüyorum. Emegi geçen herkese şükran borçlu olduğumu ifade etmek isterim.

İLK VE SON DOKTORA ÖĞRENCİLERİM: PROF. DR. ALİ BERAT ALPTEKİN VE PROF. DR. SİNAN GÖNEN

Prof. Dr.
Saim
SAKAOĞLU

Akşehir Belediye Başkanlığı 2016, 2017 ve 2018 yıllarında, Ekim aylarının sonlarına doğru çeşitli üniversiteleri içine alan NASREDDİN HOCA ANMA GÜNLERİ düzenledi. Biz bütün toplantılara katıldık. İşte bu üniversiteler: Necmettin Erbakan Ü, Karamanoğlu Mehmetbey Ü. Konya Ticaret Odası Karatay Ü, Afyonkarahisar Kocatepe Ü, Isparta Süleyman Demirel Ü.

Bu toplantıların hepsinde Akşehir’imizde de konferanslar verildi. Kimlerdi bu konferansları verenler? Profesörler Ali Berat Alptekin, Mehmet Kırbıyık, Sinan Gönen, Halil Altay Göde ve Yrd. Doç. Dr. Aziz Ayva. Biz ise bütün toplantılara katılan tek üye idik.

Bu genç meslektaşlarımın hepsi benim değişik kurumlardan öğrencim olmuşlardı.

Prof. Dr. Ali Berat Alptekin: Atatürk Üniversitesi’nde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencim, aynı zamanda asistanım idi.

Prof. Dr. Mehmet Kırbıyık: Atatürk Üniversitesi’nde lisans öğrencim idi.

Prof. Dr. Sinan Gönen: Selçuk Üniversitesi’nde yüksek lisans ve doktora öğrencim; aynı zamanda araştırma görevlimidi.

Prof. Dr. Halil Altay Göde: Selçuk Üniversitesi’nde yüksek lisans ve doktora öğrencim idi.

Yrd. Doç. Dr./Dr. Öğr. Üyesi Aziz Ayva: Selçuk Üniversitesi’nde lisans ve yüksek lisans öğrencim, aynı zamanda araştırma görevlim idi.

25 Ekim 2015 sabahı, Akşehir’den Konya’ya gelen bir araç, iki öğrencimle (Alptekin ve Ayva) beni alarak yola koyuldu. Arabamızda, Prof. Alptekin’in eşi Ayşe Hanım da vardı. Konya’dan çok iyi şartlarda yola çıkan ekibimiz Afyonkarahisar’a yaklaştıkça bozulan havanın etkisiyle üzölmeye başlamıştı. Yollarda aşırı su birikintileri, sileceklerin zorlanması derken menzile ulaştık.

Bu arada Akşehir ekibi de yerleşkeye ulaşmıştı. Bazı makamları ziyaret ettikten sonra Prof. Dr. Sabri Berksoy Konferans Salonu’na geçildi.

Açılış konuşmasından sonra sıra ile üç öğretim üyesi Nasreddin Hoca’mızı değişik yönleriyle ele aldılar. İşte onların konu başlıkları:

Prof. Dr. Ali Berat Alptekin: Nasreddin Hoca’nın Türk Dünyasındaki Torunları

30 Haziran 1985, Mut Karakış mesiresi... Karaca Oğlan toplantısı sonu yenilen öğle yemeği sonrası

Prof. Sakaoglu ile Prof. Alptekin'in yıllar sonrasının tanıdığı bir fotoğraf.

Prof. Dr. Sinan Gönen: “Nasreddin Hoca'nın Hayatından Önemli Çizgiler”

Prof. Dr. Saim Sakaoglu: Nasreddin Hoca hakkında Yanlış Bilinenler ve Yeni Bilgiler

Toplantımızın sona ermesi üzerine, yemekhaneye geçildi. Üniversitenin başarılı ve sevilen bilim insanı, sevgili kardeşim Türk Dili uzmanı, Prof. Dr. Celal Demir Bey de bizimle idi.

Ve Konya'ya doğru yolaçıkış.

Fotoğraftaki iki üçlünün özelliğini hatırlatmak için bu yazımızı kaleme aldık. Doktora yönetme hakkını elde etmemizden, yani doçent olduktan sonra Ali Berat'tan Sinan Gönen'e kadar 17 gencimizin doktorasını yönetmişim. Bu araya kimler girmedi ki? Profesörler Metin Ergun, Zekeriya Karadavut, Mehmet Aça, Nedim Bakırcı, Pervin Ergun, Behiye Köksel; doçentler Hasan Köksal, Zeynelabidin Makas, Selçuk Peker, yardımcı doçentler İbrahim Altunel, Yılmaz Önay, Tarıman Gökhan Cenikoğlu. Bir öğrencim ise doktoradan sonrasını düşünmedi. Bilmem yeri mi ama bir noktayı da eklemeliyim. Balkanlar'dan gelen Recep Selimoviçile Kazakistan'dan gelen Janet Mayerme-

nava adlı iki öğrencimiz de benimle yüksek lisans çalışması yapmışlardı.

Aşağıda, bir kıdemli hocanın 17 doktorantının ilki (1982) ile sonuncusunun (2006) hayat hikâyeleri verilecektir. Acaba, Saim Hoca'nın ilk ve son doktorantları kimlermiş?

PROF. DR. ALİ BERAT ALPTEKİN

Prof. Dr. Ali Berat Alptekin, 14 Mayıs 1952 tarihinde Mersin'in Siflikte ilçesine bağlı İmamuşağı köyünde dünyaya gelmiştir.

Prof. Dr. Alptekin, ilköğrenimini köyünde, orta ve lise öğrenimini Siflikte'de tamamladıktan sonra Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 1977 yılında mezun olmuştur. Doktora ön çalışmasını ve doktorasını aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak Prof. Dr. Saim Sakaoglu danışmanlığında tamamlamıştır.

1982 yılında Denizli'de vatani görevini yaptıktan sonra 1985 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne yardımcı doçent olarak atanmış, 9 Ekim 1996'de doçent unvanını almış, 24 Ağustos 1998 tarihinde ise Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı'na atanmıştır. 21 Mayıs 2002 tarihinde profesör olmuş, Selçuk Üniversitesi'nin bölünmesi üzerine çalıştığı fakülte önce Konya, ardından Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi bünyesine dâhil edilmiştir. 16 Temmuz 2019 tarihinde aynı üniversiteden emekliye ayrılmıştır. Yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayıp 31 Ağustos 2019 tarihinde Konya'da vefat etmiş, ertesi gün aynı ildeki Üçler Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Prof. Dr. Alptekin, eşi Ayşe Hanım ile 41 yıl mutlu bir evlilik hayatı

Prof. Sakaoğlu profesör olan üç öğrencisiyle: Zekeriya Karadavut, Ali Berat Alptekin ve Sinan Gönen ile

sürdürmüştür. Erzurum'da görev yaptığı yıllarda bu evlilikten iki çocuğu dünyaya gelmiştir: Emine Gökçen (Koçer) ve Ali Gökhan Alptekin. Evlatlarına karşı daima sevgi dolu ve fedakâr bir baba olan hocamız, iki evladının kendisine verdiği torunlarına -Göktuğ ve Ali Alptuğ Koçer ile Zeynep İlay Alptekin- karşı da son derece ilgili ve özverili bir dede olmuştur.

Prof. Dr. Alptekin, hayatta iken yaptığı çalışmalar dolayısıyla birçok ödüle lâyık görülmüştür. **İhsan Hınçer Türk Folkloruna Hizmet Ödülü** (1995), **İçel Kültürüne Hizmet Ödülü** (1996), **Fırat Havzası Gazeteciler Cemiyeti Ödülü** (1996), **Elginkan Vakfı 2015 Yılı Türk Kültürü Araştırma Ödülü** (2015), **Manas'ın Mirasçıları: Türk Dünyası Kültürüne Hizmet Ödülü** (2018) bunlardan bazılarıdır. 2015 yılında ise Türk Dünyası Araştırmaları Uluslararası İlimler Akademisi (TDAÜİA) tarafından kendisine *fahrî doktor* unvanı verilmiştir. Ayrıca lisans ve lisansüstü düzeyde birçok öğrenci yetiştirmiş, danışmanlığında 24 yüksek lisans ve 9 doktora tezi hazırlanmıştır. Kitap,

makale, bildiri ve ansiklopedi maddesi boyutunda yüzlerce çalışmaya imza atmıştır. Bu çalışmalarını rakamlarla ifade edildiğinde basılmış 43 kitabının, 67 ansiklopedi maddesinin, 345 makale ve bildirisinin olduğu görülmektedir. Kitaplarından bazıları şunlardır:

1. *Azerbaycan Âşıkları ve El Şairleri I*, 1985. (Doç. Dr. Saim Sakaoğlu ve öğrencileri Esmâ Şimşek ile birlikte hazırlanmıştır).

2. *Azerbaycan Âşıkları ve Halk Şairleri II*, 1986. (Doç. Dr. Saim Sakaoğlu ve öğrencileri Arş. Gör. Esmâ Şimşek ile birlikte hazırlanmıştır).

3. *Hayvan Masalları*, Ankara 1991, 2005.

4. *Azerbaycan Tapmacaları / Bilmeceleri*, Elazığ 1992. (Prof. Sakaoğlu ve Dr. Esmâ Şimşek ile birlikte hazırlanmıştır).

5. *Fırat Havzası Efsaneleri*, Hatay 1993.

6. *Yesevî Ocağında 210 Gün*, Elazığ 1996.

7. *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Ankara 1997, 2000, 2002, 2005, 2009, 2013, 2015, 2016.

Afyonkarahisar'da Nasrettin Hoca toplantısında Prof. Sakaoglu iki profesör öğrencisiyle: Gönen-Sakaoglu ve Alptekin

8. . *Meddah Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri I*, Ankara 1997. (Prof. Sakaoglu, Yrd. Doç. Dr. Esmâ Şimşek ve Yurdanur Sakaoglu ile birlikte hazırlanmıştır).

9. . *Behçet Mahir'in Bütün Hikâyeleri II*, Ankara 1999. (Prof. Sakaoglu, Doç. Dr. Esmâ Şimşek ve Yurdanur Sakaoglu ile birlikte hazırlanmıştır).

10. *Azerbaycan Âşıkları ve Halk Şairleri I (16-18. Yüzyıllar)*, Ankara 2000. (Prof. Sakaoglu ve Prof. ile birlikte hazırlanmıştır).

11. *Kırmanşah Hikâyesi*, Ankara 1999.

12. *Taşeli Masalları*, Ankara 2002.

13. *Kazak Masallarından Seçmeler*, Ankara 2003.

14. *Palandöken'in Zirvesindeki Âşık: Erzurumlu Emrah*, Ankara 2004.

15. *Evliya Çelebi Seyahatnamesinden Seçmeler*, Ankara 2005, 2006.

16. Çıldırılı Âşık Şenlik Divanı (Hayatı, Şiirleri, Atışmaları ve Hikâyeleri), Ankara 2006.

17. *Türk Saz Şiiri Antolojisi*, Ankara 2006, 2008. (Prof. Sakaoglu ile birlikte hazırlanmıştır).

18. *Halk Şiirinden Seçmeler*, Ankara 2007. (Prof. Sakaoglu ile birlikte hazırlanmıştır).

19. *Nasreddin Hoca*, Ankara 2009. (Prof. Dr. Saim Sakaoglu ile

birlikte hazırlanmıştır).

20. *Halkbilimi Araştırmaları*, Ankara 2011.

21. *Efsane ve Motifleri Üzerine*, Ankara 2012.

22. *Anadolu'dan Kıbrıs'a Halk Kültürü Köprüsü*, Ankara 2015.

23. *Feyzi Halıcı ve Yirminci Yüzyıl Âşıkları Üzerine Araştırmalar*, Ankara 2016 (Yayına hazırlayan).

PROF. DR. SİNAN GÖNEN

1981 yılında Konya'nın Kadınhanı ilçesinde dünyaya geldi. İlk ve ortaöğreniminden sonra kaydolduğu Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nü 2001 yılında bitirdi. Aynı yıl Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün Türk Halk Edebiyatı anabilim dalına araştırma görevlisi olarak atandı. Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı'nda, Prof. Dr. Saim Sakaoglu'nun danışmanlığında yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladı. 2007 yılında bölümüne yardımcı doçent doktor olarak atandı. 2012 yılında Halk Bilimi alanında doçent, 2018 yılında ise profesör oldu. Prof. Gönen'in yayımlanmış dört kitabı bulunmaktadır:

1. *Âşık Edebiyatında Naat*, Konya 2017.

Prof. Gönen, hocasının yazı hayatının 60. yıl toplantısında konuşurken

2. *Geleneksel Konya Köy Seyirlik Oyunları*, Konya 2011.

3. *Batı Türklerinin Manzum Atasözleri*, Konya 2011.

4. *Erzurumlu Âşık Edip Önal / Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Konya 2009.

Prof. Gönen ayrıca bazı kitapların bölümlerinin yanındamakaleler yazmış,ulusal ve uluslararası toplantılarda bildiriler sunmuştur..

O, dördoktora tezi ile19 yüksek lisans tezinin danışmanlığını yürütmüştür.

Türk Halk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi Başkanlığı, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür Yardımcılığı (2016-2017), Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kurucu Dekanlığı (2018-2020), bölüm başkanlığı, Selçuk Üniversitesi senato- ca seçilen yönetim kurulu üyeliği, Edebiyat Fakültesi fakülte yönetim kurulu üyeliği, araştırma ve uygulama merkezleri yönetim kurulu üyelikleri, anabilim dalı başkanlığı gibi idari görevleri de yürütmüştür.

Evli olan Prof. Gönen dört çocuk babasıdır.

İnsan, toplum ve kültür bağlamında çalışmaları devam etmektedir.

Üçlü fotoğraflarımızın ilki, 2015 yılında İstanbul'da düzenlenen Elginken Kurultayında çekilmiştir. Üç profesör ve üç kuşak... Prof. Dr. Ali Berat Alptekin, Prof. Dr. Esmâ Şimşek ve ben... Prof. Alptekin benim doktora öğrencim, Prof. Şimşek ise Prof. Alptekin'in doktora öğrencisi... Bu duruma göre Prof. Şimşek benim doktora öğrencimin doktora öğrencisi oluyor. Ancak bu silsile burada kalmadı, sürüp gidiyor. **Prof. Şimşek'in doktora öğrencisi günümüzün Doç. Dr. Ebru Şenocak'tır. Elbette Ebru Hanım'ın da bir doktoralı öğrencisi aramızdadır. Dr. Feyziye Alşaç. O zaman Sakaoğlu Bilim Kolu, beş kuşağa ulaşabilen ender kollardan biri olmaktadır.**

İkinci üçlü fotomuz ise, bizim ilk ve son doktora öğrencilerimle bir arada olduğumuz bir toplantıda çekilmiştir: Prof. Dr. Sinan Gönen, Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ve Prof. Dr. Ali Berat Alptekin. Akşehir Belediyesi'nin Kocatepe Üniversitesi Rektörlüğü ile birlikte düzenlediği Nasreddin Hoca Günleri'nden birinde, 25 Ekim 2018 tarihindeAfyonkarahisar'da çekilmiştir. Prof. Gönen, benim doktorasını yönettiğim son

**Prof. Sakaoğlu son doktorantı
Prof. Gönen ile**

öğrencimdir. Onun da doktorasını yönettiği birkaç öğrencisi vardır. Bunlara arasında Dr. Öğr. Üyesi olarak görevlerine sürdüren Atilla Kartal Akdeniz Üniversitesi'nde görevlidir.

NH ANMA GÜNLERİ 24-26 EKİM 18

25 Sabah Karaman, SAİM ALİ KIRBIYIK

sonra Erbakan SAİM ALİ AYVA

26 Sabah Afyon, SAİM ALİ SİNAN

gece Akşehir SAİM ALİ SİNAN

XXXXXXXXXXXX16

Nasreddin Hoca'ya Sahip Çıkmanın Delilleri Üzerine, 24 Ekim 2016, Selçuk Üniversitesi / Akşehir Belediyesi adına.

Aynı konferans, bazı değişikliklerle, 26 Ekim 2016 tarihinde Necmeddin Erbakan Üniversitesi'nde de verilmiştir.

XXXXX

Nasreddin Hoca Dizi Konferansları: 17

Akşehir Belediye Başkanlığı geçen yıl başlattığı Nasreddin Hoca Anma Etkinlikleri'nin bu yıl da sürdürdü. Rahatsızlığı sebebiyle Prof. Dr. Ali Berat Alptekin'in katılmadığı toplantıların tarihleri şöyledir:

24 Ekim 2017 Çarşamba Konya Karatay Üniversitesi, 11.00.

25 Ekim 2017 Perşembe Konya Necmeddin Erbakan Üniversitesi, 11.00

25 Ekim 2017 Perşembe Akşehir Belediyesi Kültür Merkezi, 17.00

Konya'dakilerde benimle birlikte Prof. Alptekin'in yüksek lisans öğrencisi Ayşenur Hanım hocasının konuşma metnini okudu. Akşehir'de ise bu ikiliye Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dekanı, Erzurum'dan öğrencim olan Prof. Dr. Mehmet Kırbıyık da katılmıştı.

XXXX18

5. Nasreddin Hoca Dizi Konferansları, Akşehir Belediyesi adına: 24 Ekim 2018, Karamanoğlu Mehmetbey Ü ve Necmettin Erbakan Ü; 25 Ekim 2018 Afyon Kocatepe Ü ve Akşehir. (üç kişilik ekipler halinde)

Akşehir Belediye Başkanlığı geçen yıl başlattığı Nasreddin Hoca Anma Etkinlikleri'ni bu yıl da sürdürdü. Hazırladığım konuşmamın adı "Nasreddin Hoca'nın Hayatına Yeni Bir Bakış: Belgeler, Bilgiler, Yorumlar" idi. Bu konuşma, 24 Ekim 2018 günün sabahı Karaman'da, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde, öğleden sonra ise Konya'da, Necmettin Erbakan Üniversitesi Köyceğiz Yerleşkesi'nde verildi. Ertesi gün ise sabah Afyonkarahisar Dumlupınar Üniversitesi'nde, akşam ise Akşehir Kültür Merkezi'nde tekrarlandı.

İMPARATORLUK DİLLERİ (2)

Nihat Sami
BANARLI

Hakikat şudur ki Türk milleti gibi, asırlarca hatta çağlarca dünya sathında konuşmuş, büyük ve fatih bir milletin dili öz dil olamaz, imparatorluk dili olur.

Bir dilin imparatorluk dili olması ve yalnız bir vatanda değil, birçok vatanlarda işlenip güzelleşmesi, o dile, geçen konferansında belirttiğim gibi, bu engin vatan topraklarından yükselen, zengin ve üstün sesler kazandırır. O milletin dil musikisi de âlemşümül bir musiki üstünlüğüne yükselir. Türk dili üzerinde yürekten konuşabilmek için, önce bu musikiyi, yani bu vatanın seslerini duyabilmek ve anlayabilmek lazımdır. Bu bakımdan

Yahya Kemal'in:

Çok insan anlayamaz eski musikimizden,

Ve ondan anlamayan, bir şey anlamaz bizden.

Söyleyişi, Türk musikisi kadar Türk dili için de doğrudur. Bu büyük şiirin devamındaki:

Açar bir altın anahtarla ruh ufuklarımı,

Hemen yayılmaya başlar sadâ ve nur akını,

.....

Bu sazların duyulur her telinde sade vatan

Sihirli rüzgâr eser daima bu topraktan

Mısraları, tereddütsüz, Türk

Nihat Sami Banarlı

Nihat Sami Banarlı

dili için de söylenmiş gibidir.

Çünkü Türkiye Türkçesi'nin, aslında, dünyanın en güzel sesli dillerinden biri olması üzerinde, 900 yıllık bir zamandan beri en büyük coğrafi tesir hiç şüphesiz, Anadolu ve Balkanlar Türkiye-si'nin tesirleridir. Fakat Türkçe, tıpkı Türk milleti gibi, tarihin bu dokuz asrında ve dünyanın 3 kıtası üzerinde yeni bir dil İmparatorluğu kurmuştur.

Hadise şöyle olmuştur:

Türk dili, bugünkü Türkiye topraklarına, eski Asya ülkelerimizin hür ufuklarla çevrili bozkırlardan kopan gür ve erkek sesli bir musikiyle gelmiştir. Bu sebeptendir ki Türkiye Türkçesi'nde eski Bozkır sesleri ve İdil Irmağı'nın akışından yükselen sesler vardır.

Fakat Türkiye Türkçesi'nde bu kadim sesler yanında Nil Nehri'nin taşkınlığı da seslenir; Dicle'nin, Fırat'ın, Tuna'nın, Meriç'in ve Anadolu ırmaklarının akışları da...

Türkiye Türkçesi'nde Karadeniz kıyılarının, poyraz rüzgârı

kadar canlı, çevik ve çabuk sesleri de vardır; Adalar deniz sahillerinin lodos rüzgârı, zeybek musikisi ve efe raksı gibi heybetli, ağır ve atmosfer dolduran sadâları da...

Aynı dil Tanrı dağı rüzgârlarının uğuldayan seslerinden ne kadar hatıra saklıyorsa, Macaristan ovalarında, dünyaya Türk gücünü tanıtmak için ilerleyen:

Sultan Süleyman ordusunun hür davullarından da o kadar heybet ve hatırayla yüklüdür.

Arabistan çöllerinin uzun, İran yaylalarının uzatılan sesleri; İtalyan sularında korsanlar kadar, dalgalarla da çarpışan leventlerin bu zafer ve macera ufuklarından getirdikleri gür sesler, Türkiye Türkçesi'nde ve onun bütün yaşayan kelimelerinde bir musiki saltanatı halinde mevcuttur.

Yine bu bakımdan Yahya Kemal'in:

TâBudin'den Irak'a, Mısır'a kadar,

Fethedilmiş uzak diyarlardan,

Vatan üstünde hür esen rüzgâr,

Ses götürmüş bütün baharlardan.

O deha öyle toplamış ki bizi,
Yedi yüz yıl süren hikâyemizi
Dinlemiş ihtiyar çınarlardan.

Musikisinde bir taraftan din,
Bir taraftan bütün hayat akmış;

Her taraftan, Boğaz, o şeh-râyîn,

Mavi Tunca'yla gür Fırat ak-mış.

Nice seslerle gök ve yerlerimiz

Hüznümüz, şevkimiz, zaferlerimiz,

Bize benzer o kâinat akmış.

Sözleri, tarif ettiği, İtrî'nin musikisi kadar, büyük Türk dili için de doğrudur.

Burada, izin verirseniz, geçen konuşmamın şu cümlelerini bir kere daha söyleyeceğim.

Çünkü böyle bir dilin kelimelerini hor görmek, hakir görmek, hele şu veya bu politik veya ideolojik sebeple dilden atılabilir görmek, en az, onların oluş veya yontuluş tarihini bilmemekten hatta sevmemekten doğan büyük gaffettir.

Çünkü milletlerin olduğu gibi, kelimelerin de tarihi vardır.

Bir milletin ataları, asırlarca o kelimelerle duymuş, onlarla düşünmüş; birbirlerini ve evlatlarını o kelimelerle sevmiş ve bu kelimeleri tamamıyla millî bir sanatla işleyip Türk yapmışsa, evlatlar artık o kelimelere düşman kesilemezler.

Unutmamak lazımdır ki Türk dili, **Kendi Gök Kubbemiz** kitabını meydana getiren muhteşem şairlerin söylediği lisandır. Bir dil **Açık Deniz** gibi, **Süleymaniye'de Bayram Sabahı** gibi, **Bir Tepeden, İtrî, Vuslat** ve **Erenköy'ünde Bahar** gibi şairler söyleyebiliyorsa, bu dil, hatta dünya ölçüsünde büyük lisan demektir.

Kendi Gök Kubbemiz, bir semboldür, Türkçe, ona benzer ve onun ayarında İstiklâl Marşı gibi, Çanakkale Şehitleri gibi, **Bülbül** ve benzerleri gibi, **Ah-**

met Haşim'in Piyalesi'nden musikileşen şairler gibi, **Orhan Seyfi'nin Peri kızı ile Çoban Hikâyesi** gibi, **Faruk Nafiz'in Han Duvarları** gibi, daha nice şairler söylemiştir. Bir milleti, ebediyen ayakta tutabilecek kudretteki bu müstesna şairler, biliyoruz, milletimizi çürütmek isteyenlerin kâbusudur.

Biz o inançtayız ki dünya ölçüsünde bir şair lisanı olan Fransızcanın en gür sesli şairi Victor Hugo, o tannân ve raksân Fransızcası ile söylemek isteseydi, Süleymaniye'de Bayram Sabahı şairini, belki de söyleyemezdi. Bugün Türkiye'de yeni Türk nesillerine ebediyen unutturulmak istenen dil, işte bu dildir. Bu dil,

Artarak gönlümün aydınlığı her saniyede,

Bir mehabetli sabah oldu Süleymaniye'de.

Kendi Gök Kubbemiz altında bu bayram saati,

Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi,

Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan,

Kalkıyor tozlu zaman perdesi her an aradan

Mısralarıyla başlayarak, bizim Anadolu'daki en büyük millî tekevvünümüzü dile getiren şairdir. Bu şair,

Ordu- milletlerin en çok döğüşen, en sarıp,

Adamış sevdiği Allah'ına bir böyle yapı.

En güzel mabedi olsun diye en son dinin

Budur öz şekli hayal ettiği mimarinin

Seviyesine yükseldikten sonra, bize millî romantizminizi, el ile tutulacak kudretle idrak etti ren, şu mısraları sıralayan şiiirdir:

Ulu mabed! Seni Ancak bu sa bah anlıyorum!

Ben de bir vârisin olmakla bu gün mağrurum!

Bir zaman hendeseden abide zannettimdi,

Kubbenin altında bu cumhu ra bakarken, şimdi,

Senelerden beri rüyada görüp özlediğim

Cedlerin mağfired iklimine girmiş gibiyim.

Dili bir, gönlü bir, imanı bir insan yığını

Görüyor varlığının bir yere toplandığını;

Büyük Allah'ı anarken, bir ağızdan herkes

Nice bin dalgalı Tekbir olu yor tek bir ses;

Yükselen bir nakaratın büyü yen velvelesi,

Nice tuğlarla karışmış, nice bin at yelesi!

Bir milletin dili, işte böyle şiiirleri söyleyebilecek ulviliğe yük selmişse, bu dili, bir milletin gözü önünde öldürmeye kalk mak en hafif tabiriyle cinayetle rin en büyüğüdür!...

Çünkü Türk dili (tekrar ediyoru z ki)herhangi küçük ve başka larına mahkum bir millet dili de ğil, tarihin daha ilk anlarından başlayarak bir imparatorluk dili dir.

Her dil, imparatorluk dili ola maz. Çünkü her millet impara

torluk kuramaz.

Bunun için büyük millet ol mak lazımdır. Büyük milletlerin dili de tabiatıyla, büyük vatanlar da işlenmiş, büyük dil olur.

Yine tekrar ediyorum:

Türk milleti tarafından fethe dilmiş topraklar nasıl Türk vata nı olmuşsa aynı millet tarafından fethedilmiş kelimelerde öyle Türk kelimesi olmuştur.

O kadar ki... Yıllarca evvel, As ya'daki Türk toprakları yetmiyor muş gibi, bizden Kars'ı ve Arda han'ı isteyen yabancı emele kar şı, bir Türk şairinin söylediği:

Verilmeyecek şeyler vardır,

Şeref gibi, şan gibi...

Kars gibi, Ardahan gibi...

Mısralarından yükselen ses ler, nasıl: **"Toprak verilemez!"** diyorsa tıpkı bunun gibi:

Asırlarca Türk'ün malı olmuş, Türk sesiyle ve Türk sanatı ileiş lenmiş; ev, aile, köy Türkçesi'ne, aşk ve iman Türkçesi'ne girmiş; Türk'ün heyecanına işlenip vic danına yerleşmiş ve Türk olmuş kelimeler de, verilemez!...

Bunlar, bizim zafer ve şeref hatıralarımızdır.

Bunlar, birtakım aşağılık duyguları içinde çürüyenlerin de ğil, bizim büyüklük devirleri mizin ve yukarılık duygularımı zın zafer abideleridir.

Bizimdirler ve bizim kalacak larıdır.⁽¹⁾

(1) Nihad Sâmi Banarlı, Türkçenin Sırları, İstanbul, 1971, 28-33.